

1247.

Na osnovu člana 45 stav 4 i člana 166 stav 8 Zakona o investicionim fondovima ("Službeni list Crne Gore", br. 54/11), Komisija za hartije od vrijednosti, na 138. sjednici od 28.11.2014. godine, donosi

PRAVILA

O SADRŽINI, BLIŽIM USLOVIMA I NAČINU OBJAVLJIVANJA KLJUČNIH INFORMACIJA ZA INVESTITORE ZAJEDNIČKIH FONDOVA

("Sl. list Crne Gore", br. 51/14 od 05.12.2014)

I OPŠTE ODREDBE

Član 1

Ovim se pravilima uređuje sadržaj dokumenta "ključne informacije za investitore zajedničkih fondova" (u daljem tekstu: dokument sa ključnim informacijama za investitore), bliži uslovi i načini objavljivanja ključnih informacija i postupak odobrenja ključnih informacija od strane Komisije za hartije od vrijednosti (u daljem tekstu: Komisija).

Član 2

Dokument sa ključnim informacijama za investitore predstavlja kratki dokument koji sadrži informacije o bitnim obilježjima relevantnog zajedničkog fonda, koje moraju biti dostavljene investitorima, tako da oni mogu razumjeti karakter i rizike investicionog proizvoda koji im se nudi, kako bi na osnovu tih informacija mogli donijeti odluke o ulaganju.

Dokument iz stava 1 ovog člana mora da sadrži naznaku: "ključne informacije za investitore".

Dokument sa ključnim informacijama za investitore mora jasno navoditi gdje i kako dobiti dodatne informacije koje se odnose na predloženo ulaganje, uključujući i, između ostalog, gdje i kako je u bilo kojem trenutku moguće doći, na zahtjev i besplatno, do prospekta i ostalih izvještaja, kao i jezik na kojem su takve informacije na raspolaganju investitorima.

Član 3

Dokument sa ključnim informacijama za investitore mora biti sačinjen na jeziku u službenoj upotrebi u Crnoj Gori, a ako je sačinjen i na stranom jeziku - mora biti istovjetan sa tekstom na jeziku u službenoj upotrebi u Crnoj Gori.

Dokument sa ključnim informacijama za investitore mora biti:

- 1) Prikazan i strukturiran na način da je jednostavan za čitanje, napisan slovima velikim koje omogućavaju čitanje,
- 2) Jasno formulisan i napisan na jeziku koji investitoru olakšava razumijevanje informacija sadržanih u dokumentu, tj:
  - koristi se jezik koji je jasan, jezgrovit i razumljiv,
  - izbjegava se korištenje žargona,
  - izbjegavaju se stručni izrazi, kad je umjesto njih moguće koristiti svakodnevne riječi,
- 3) Usresređen na ključne informacije koje su potrebne investitorima.

Ukoliko se pri sačinjavanju dokumenta sa ključnim informacijama za investitore koriste boje, one ne smiju umanjiti razumljivost informacija u slučaju kada je dokument odštampan ili fotokopiran u crno-bijeloj tehnici.

Član 4

Kad je odštampan, dokument sa ključnim informacijama za investitore ne smije biti duži od dvije stranice A4 formata.

Član 5

Dokument sa ključnim informacijama za investitore sadrži:

- 1) Naslov "Ključne informacije za investitore" nalazi se na vrhu prve stranice dokumenta,
- 2) Odmah ispod naslova nalazi se obrazloženje koje glasi:

"Ovaj dokument sadrži ključne informacije za investitore o ovom fondu. Ne radi se o promotivnom materijalu. Informacije sadržane u ovom dokumentu, propisane su zakonom kako bi vam pomogle da razumijete prirodu ovog fonda i s njim povezane rizike ulaganja. Savjetujemo vam da ih pročitajte, kako biste mogli donijeti odluku o mogućem ulaganju."

- 3) Identifikacija zajedni kog fonda mora biti navedena,
- 4) Navodi se naziv društva za upravljanje,
- 5) U slu ajevima u kojima je društvo za upravljanje lan poslovne grupe kompanija, udruženja ili organizacija, može se navesti naziv istih,
- 6) Ciljeve i investicionu politiku,
- 7) Profil rizi nosti i uspješnosti,
- 8) Troškove,
- 9) prikaz prinosa u prethodnom periodu,
- 10) Ostale važne informacije,
- 11) Izjave koje se odnose na dozvole za rad:
"Ovaj je fond dobio dozvolu za rad u (ime države) i podliježe nadzoru (naziv nadležnog organa)."
"(Naziv društva za upravljanje) je dobilo dozvolu za rad u (ime države) i podliježe nadzoru (naziv nadležnog organa)."
- 12) Izjavu o datumu objavljivanja informacija:
"Dokument sa klju nim informacijama za investitore sadrži informacije sa stanjem na dan _____".

lan 6

Dokument sa klju nim informacijama za investitore sadrži poseban dio koji se odnosi na ciljeve i investicionu politiku, a koji obuhvata osnovna obilježja zajedni kog fonda, sa kojima investitor mora biti upoznat:

- 1) Glavne kategorije finansijskih instrumenata u koje fond ulaže,
- 2) Mogu nost da investitor podnese zahtjev za otkup investicionih jedinica zajedni kog fonda po uslovima navedenim u pravilima o upravljanju,
- 3) Da li zajedni ki fond ima poseban cilj u odnosu na bilo koji industrijski, geografski ili neki drugi tržišni sektor ili posebne klase imovine,
- 4) Da li zajedni ki fond omogu ava diskrecioni izbor kada su u pitanju posebna ulaganja koje je potrebno realizovati i da se navedena realizacija vezuje za kona ni cilj ulaganja koji fond ima,

Opis iz stava 1 uklju uje sljede e informacije:

- 1) Kad zajedni ki fond ulaže u dužni ke hartije od vrijednosti, naznaku da li su ih izdala pravna lica, vlade ili drugi subjekti i sve minimalne zahtjeve u vezi rejtinga,
- 2) Kad je strukturirani zajedni ki fond, objašnjenje, jednostavnim izrazima, svih elemenata koji su potrebni za pravilno razumijevanje isplate i faktora za koje se o ekuje da e odrediti rezultat, uklju uju i, po potrebi, pozivanje na pojedinosti o algoritmu i njegovom funkcionisanju,
- 3) Kad je izbor imovine odre en posebnim kriterijumima, objašnjenje tih kriterijuma kao što su "rast", "vrijednost" ili "visoke dividende",
- 4) Kad se koriste posebne tehnike upravljanja koje mogu da uklju uju zaštitu od rizika, arbitražu ili u inak leveridža, objašnjenje, jednostavnim izrazima, faktora za koje se o ekuje da e odrediti rezultat zajedni kog fonda,
- 5) Kada postoji vjerovatno a da e troškovi portfeljskih transakcija imati zna ajan uticaj na dobit zbog strategije koju je usvojio zajedni ki fond, izjavu koja navodi da je to slu aj, uz jasno objašnjenje da su troškovi portfeljskih transakcija pla eni iz imovine fonda kao i troškovi iz lana 8 ovih Pravila,
- 6) Kad je u prospektu ili u bilo kojem promotivnom materijalu naveden najkra i preporu eni rok za držanje investicionih jedinica u zajedni kom fondu, ili kad je navedeno da je minimalni rok držanja osnovni element investicione strategije, navodi se sljede a izjava:

"Preporuka: ovaj fond nije primjeren za investitore koji namjeravaju da podignu svoj novac do_____".

Informacije iz stava 1 i 2 prave razliku izme u širokih kategorija ulaganja, kako je to navedeno u stavu 1 ta ke 1 i 3 i stavu 2 ta ka 1 i pristupa tim ulaganjima koje društvo za upravljanje treba da usvoji kako je to navedeno u stavu 1 ta ka 4 i stavu 2 ta ke 2, 3 i 4.

Poseban dio koji se odnosi na ciljeve i investicionu politiku dokumenta sa klju nim informacijama za investitore može da sadrži i elemente koji nisu navedeni u stavu 2, uklju uju i opis investicione strategije zajedni kog fonda, kad su ti elementi potrebni za odgovaranje i opis ciljeva i investicione politike zajedni kog fonda.

lan 7

Dokument sa klju nim informacijama za investitore sadrži poseban dio koji se odnosi na profil rizi nosti i uspješnosti, i obuhvata sinteti ki indikator koji je dopunjen:

- 1) Opisnim objašnjenjem indikatora i njegovih glavnih ograni enja,

2) Opisnim objašnjenjem rizika koji su od posebnog značaja za zajednički fond i koji nisu na adekvatan način obuhvaćeni sintetičkim indikatorom.

Sintetički indikator iz stava 1 pojavljuje se u obliku niza kategorija na numeričkoj skali kod zajedničkog fonda koji je pripisan jednoj od kategorija. Predstavljanje sintetičkog indikatora u skladu je sa zahtjevima iz Priloga 1 ovih pravila.

Obračun sintetičkog indikatora iz stava 1 kao i svih naknadnih izmjena, potrebno je na adekvatan način dokumentovati. Društva za upravljanje vode evidenciju o tim obračunima tokom perioda od najmanje pet godina, a u slučaju strukturiranih fondova ovaj se period produžava na pet godina nakon dospjeća.

Opisno objašnjenje iz stava 1 tačka 1 sadrži sljedeće informacije:

- 1) Izjavu da istorijski podaci koji se koriste za obračun sintetičkog indikatora ne smiju biti pouzdan pokazatelj budućeg profila rizičnosti zajedničkog fonda,
- 2) Izjavu da nije zagarantovano da se kategorija rizičnosti i uspješnosti fonda ostati nepromijenjena i da se kategorizacija zajedničkog fonda tokom vremena može promijeniti,
- 3) Izjavu da najniža kategorija ne znači ulaganje bez rizika,
- 4) Kratko objašnjenje zbog čega se zajednički fond nalazi u posebnoj kategoriji,
- 5) Pojednostavljeni opis vrsti, vremenu i opsegu svih kapitalnih garancija ili zaštite koje nudi zajednički fond, uključujući i moguće i neisplate investicionih jedinica izvan perioda garancije ili zaštite.

Opisno objašnjenje iz stava 1 tačka 2 sadrži sljedeće kategorije rizika:

- 1) Kreditni rizik, kad značajni dio ulaganja uključuje dužničke hartije od vrijednosti,
- 2) Rizik likvidnosti, kad značajni dio ulaganja uključuje finansijske instrumente koji su po svojoj prirodi dovoljno likvidni, ali koji u određenim okolnostima mogu imati relativno nizak nivo likvidnosti, što bi moglo uticati na rizik likvidnosti zajedničkog fonda u cjelini,
- 3) Rizik druge ugovorne strane, u slučaju kad je fond obezbijeđen garancijom trećeg lica ili kad je njegova investiciona izloženost velikim dijelom nastala zbog jednog ili više ugovora sa drugom ugovornom stranom,
- 4) Operativni rizik i rizici povezani sa upravljanjem imovine,
- 5) U inak finansijskih tehnika iz člana 25 stava 1 tačka 5 Zakona o investicionim fondovima, poput derivativnih ugovora o profilu rizičnosti zajedničkog fonda, kad se takve tehnike koriste kako bi se postiglo povećanje ili smanjenje izloženosti osnovne imovine.

Identifikacija i objašnjenje rizika iz stava 1 tačka 2 ovog člana mora biti u skladu sa unutrašnjim procesom identifikovanja, mjerenja i praćenja rizika koje je usvojilo društvo za upravljanje zajedničkim fondom. Kad društvo za upravljanje upravlja sa više od jednim zajedničkim fondom, rizik se utvrđuje i objašnjava na dosljedan način.

Član 8

Dokument sa ključnim informacijama za investitore sadrži poseban dio koji se odnosi na troškove, sadrži prikaz troškova u obliku tablice, kako je to propisano u Prilogu II.

Tablica iz stava 1 popunjava se u skladu sa sljedećim zahtjevima:

- 1) Ulazni i izlazni troškovi pojedinačno odgovaraju maksimalnom postotku koji bi se mogao odbiti od kapitalne obaveze investitora u zajedničkom fondu,
- 2) Za troškove koji su u zajedničkom fondu nastali tokom godione, iskazuje se jedinstvena brojka poznata kao "tekući i troškovi" koji predstavljaju sve godišnje troškove i druga plaćanja iz imovine zajedničkog fonda, tokom utvrđenog razdoblja, a koja se zasniva na brojkama za prethodnu godinu,
- 3) Tablica sadrži i objašnjava sve troškove koji su u zajedničkom fondu nastali na osnovu posebnih okolnosti, navodeći osnovicu na kojoj je trošak obračunat i kada se trošak primjenjuje.

Poseban dio koji se odnosi na troškove dokumenta sa ključnim informacijama za investitore sadrži opisno objašnjenje svakog troška navedenog u tablici, uključujući i sljedeće informacije:

- 1) U vezi sa ulaznim i izlaznim troškovima:
  - pojašnjava da su troškovi uvijek iskazani najvećim iznosima budući da u nekim slučajevima investitor može platiti manji iznos,
  - uključuje se izjava koja navodi da investitor može od svoga finansijskog savjetnika ili distributera saznati stvarne ulazne i izlazne troškove.
- 2) U vezi sa tekućim troškovima potrebna je izjava da se iznos tekućih troškova zasniva na prošlogodišnjim rashodima za godinu koja je zaključena (mjesec/godina), i da taj iznos može varirati od godine do godine.

Poseban dio koji se odnosi na troškove dokumenta sa ključnim informacijama za investitore sadrži izjavu o važnosti troškova iz koje se jasno vidi da se troškovi koje plaća investitor koriste za plaćanje troškova vođenja zajedničkog fonda, uključujući i troškove marketinga i distribucije zajedničkog fonda i da ovi troškovi smanjuju mogućnost rasta ulaganja.

Svi elementi strukture troškova prikazuju se na najjasniji način kako bi se investitorima omogućilo da uzmu u obzir zajednički i inak troškova.

Kad postoji vjerovatnoća da će troškovi portfeljske transakcije biti znatni zbog strategije koju je usvojio zajednički fond, to se navodi u posebnom dijelu koji se odnosi na ciljeve i investicionu politiku.

Naknade vezane uz poslovanje objavljuju se u skladu sa stavom 2 tačka 3 ovog člana. Visina naknada vezanih uz poslovanje obračunatih tokom posljednje finansijske godine zajedničkog fonda, uključuju se u obliku postotka.

Kada novi zajednički fond ne može da ispuni zahtjeve iz stava 2 tačka 2 i stava 3 tačka 2, tekući i troškovi se procjenjuju na osnovu otkivanih ukupnih troškova.

Stav 8 ovog člana se ne primjenjuje u sljedećim slučajevima:

- 1) Za fondove koji obračunavaju fiksnu sveobuhvatnu naknadu, u kom slučaju se objavljuje ta brojka,
- 2) Za fondove koji odrede gornju granicu ili najviši iznos koji se može obračunati, u kom slučaju se objavljuje ta brojka, sve dok se društvo za upravljanje obavezuje da će poštovati objavljenu brojku i da će preuzeti sve troškove koji bi inače doveli do toga da se iznos prekorači.

Poseban dio koji se odnosi na troškove dokumenta sa ključnim informacijama za investitore upućuje na one djelove prospekta zajedničkog fonda gdje se mogu pronaći detaljnije informacije o troškovima, uključujući i informaciju o naknadama vezanim uz poslovanje i o tome kako se one obračunavaju.

Informacije o troškovima moraju na primjeren način odražavati sve promjene u strukturi troškova koje su rezultat povećanja maksimalno dozvoljenog iznosa bilo kojeg jednokratnog troška koji investitor direktno plaća.

Kada tekući i troškovi koji su obračunati u skladu sa stavom 2 tačka 2 ovog člana, nisu viši pouzdani, društvo za upravljanje procjenjuje iznos tekućih troškova, za koje utemeljeno vjeruje da predstavlja iznos za koji će se zajednički fond vjerovatno i buduće teretiti.

Promjenu iz prethodnog stava potrebno je prikazati sljedećom izjavom: "Iznos ovdje iskazanih tekućih troškova odražava procjenu troškova. (Unesite kratak opis razloga zbog kojih se koristi procjena a ne iznos obračunat ex post). Godišnji izvještaj zajedničkog fonda za svaku finansijsku godinu uključivaće pojedinosti o tačnom iznosu nastalih troškova."

član 9

Informacije o prinosima zajedničkog fonda u prethodnom periodu prikazuju se u stubičnom grafikonu koji obuhvata rezultate zajedničkog fonda tokom posljednjih 10 godina i koji omogućava vidljivost, ali ne smije preći polovinu stranice dokumenta sa ključnim informacijama za investitore.

Zajednički fond sa poslovanjem kraćim od 5 kalendarskih godina, koristi prikaz koji obuhvata samo poslednjih 5 godina.

Za svaku godinu za koju podaci nisu dostupni, godina se iskazuje prazninom, bez ikakvih napomena, osim datuma.

Zajedničke fondove koji još ne raspolažu podacima o poslovanju, za jednu kalendarsku godinu, uključuje se objašnjenje da nema dovoljno podataka da bi se investitorima osigurala korisna naznaka o prinosima zajedničkog fonda u prethodnom periodu.

Struktura stubičnog grafikona dopunjena je vidljivim izjavama koje:

- 1) Upozoravaju o ograničenoj vrijednosti grafikona kao pokazatelja budućeg rezultata,
- 2) Ukratko ukazuju na uključene i isključene troškove i naknade iz obračuna prinosa zajedničkog fonda u prethodnom periodu,
- 3) Navode godinu osnivanja fonda,
- 4) Navode valutu u kojoj su obračunati prinosi zajedničkog fonda u prethodnom periodu.

Zahtjev iz stava 5 tačka 2 se ne primjenjuje na zajedničke fondove koji nemaju ulazne i izlazne naknade.

Dokument sa ključnim informacijama za investitore ne iskazuje rezultate koji se odnose na bilo koji dio tekuće godine.

Obračun prinosa zajedničkog fonda u prethodnom periodu zasniva se na neto vrijednost imovine zajedničkog fonda i obračunava se uz pretpostavku ponovnog ulaganja prihoda fonda koji se može raspodijeliti.

Kad u periodu koji je prikazan u stubičnom grafikonu dođe do značajne promjene ciljeva investicione politike zajedničkog fonda, i dalje se iskazuju prinosi zajedničkog fonda u prethodnom periodu a prije te značajne promjene u vidu stubičnog grafikona sa jasnim upozorenjem da je rezultat ostvaren pod okolnostima koje više ne važe.

Kada posebni dio koji se odnosi na ciljeve i investicionu politiku dokumenta sa ključnim informacijama za investitore upućuje na mjerilo, u grafikonu se dodaje stub koji iskazuje rezultat navedenog mjerila pored svakog stuba koji prikazuje prinose zajedničkog fonda u prethodnom periodu.

U slučaju zajedničkog fonda koji nema podatke o prinosima u prethodnom periodu, tokom zahtijevanog perioda od 5 ili 10 godina, mjerilo se ne iskazuje za godine u kojima zajednički fond nije postojao.

Korišćenje simuliranih rezultata za period u kojem podaci još nisu bili dostupni, dozvoljeno je samo u sljedećim

slučajevima, pod uslovom da je njihovo korištenje istinito, jasno i nedvosmisleno:

- 1) Nova klasa akcija iz portfelja zajedničkog fonda ili investicionog odsjeka može simulirati svoj rezultata na osnovu rezultata neke druge klase akcija, pod uslovom da se ove dvije klase ne razlikuju značajno po njihovom udjelu u imovini zajedničkog fonda,
- 2) Fond ulagača može simulirati svoj rezultat na osnovu rezultata centralnog fonda, pod uslovom da su ispunjeni sljedeći uslovi:
  - strategija i ciljevi fonda ulagača ne dozvoljavaju mu da posjeduje imovinu drugu od investicionih jedinica centralnog fonda i dodatnih likvidnih sredstava,
  - izmjene u karakteristikama fonda ulagača i centralnog fonda nema bitnih razlika.

U svim slučajevima gdje se rezultati simuliraju u skladu sa prethodnim stavom, na stubi nominalnog grafikonu mora biti vidljivo navedeno da je rezultat simuliran.

član 10

Poseban dio koji se odnosi na ostale važne informacije dokumenta sa ključnim informacijama za investitore sadrži sljedeće informacije:

- 1) Naziv depozitara,
- 2) Mjesto i način na koji se mogu dobiti dodatne informacije o zajedničkom fondu, prospekt i posljednji godišnji izvještaj i bilo koji naknadni periodični izvještaj, pri čemu se navodi jezik ili jezici na kojima su ti dokumenti dostupni kao i da se mogu besplatno dobiti,
- 3) Mjesto i način gdje se mogu dobiti ostale važne informacije, uključujući i gdje se mogu naći najnovije cijene investicionih jedinica,
- 4) Izjava da poresko zakonodavstvo države u kojoj je fond osnovan može uticati na ličnu poresku poziciju investitora,
- 5) Sljedeća izjava: "(Naziv društva za upravljanje) može se smatrati odgovornim samo na osnovu bilo koje izjave sadržane u ovom dokumentu koja je obmanjujuća, netačna i neusklađena sa odgovorajima djelovima prospekta zajedničkog fonda."

Kada je dokument sa ključnim informacijama za investitore izrađen za investicioni odsjek zajedničkog fonda, poseban dio koji se odnosi na ostale važne informacije uključuje informacije navedene u članu 12 stav 2 ovih pravila, uključujući i pravo investitora da zamijeni investicioni odsjek.

Upravljanje na druge izvore informacija, uključujući i prospekt sa godišnjim i periodičnim izvještajima, mogu se uključiti u dokument sa ključnim informacijama za investitore pod uslovom da su sve informacije koje su značajne za razumijevanje bitnih elemenata ulaganja od strane investitora, uključene u samom dokumentu sa ključnim informacijama za investitore, pri čemu treba voditi računa da broj upravljanja bude minimalan.

član 11

Društvo za upravljanje dužno je da dokument sa ključnim informacijama za investitore ažurira najmanje svakih 12 mjeseci.

Ažuriranje se vrši prilikom svake izmjene prospekta, pravila o upravljanju i drugih akata društva za upravljanje iju su podaci sadržani u dokumentu sa ključnim informacijama za investitore.

Društvo za upravljanje je dužno da izmijenjenu verziju dokumenta sa ključnim informacijama za investitora objavi na svojoj internet stranici odmah po dobijanju saglasnosti Komisije.

Društvo za upravljanje je dužno da do 15. januara tekuće godine dostavi Komisiji zahtjev za davanje saglasnosti na dokument sa ključnim informacijama za investitore sa stanjem na dan 31. decembra prethodne godine u pisanoj i elektronskoj formi.

Smatra se da je zahtjev za davanje saglasnosti na dokument sa ključnim informacijama za investitore uredan ako sadrži sve podatke propisane ovim pravilima.

Komisija u formi rješenja daje saglasnost na dokument sa ključnim informacijama za investitore i na sve kasnije izmjene i dopune dokumenta.

Društvo za upravljanje obavezno je da podnese zahtjev za davanje saglasnosti na sve kasnije izmjene i dopune odobrenog dokumenta sa ključnim informacijama za investitore.

Prilikom odlučivanja po zahtjevu iz stava 6 ovog člana Komisija može zahtijevati i dostavljanje dodatnih informacija.

Dokument sa ključnim informacijama za investitore ili njegove naknadne izmjene ne smiju se urediti bilo kom licu ili objaviti prije nego ih odobri Komisija.

Komisija ne odgovara za istinitost i potpunost informacija koje sadrži odobreni dokument sa ključnim informacijama za investitore.

lan 12

Kada se zajednički fond sastoji od dva ili više investicionih odsjeka, za svaki se odsjek dostavlja poseban dokument sa ključnim informacijama za investitore.

Svaki dokument sa ključnim informacijama za investitore iz stava 1 uključuje u posebnom dijelu "Korisne informacije" sljedeće informacije:

- 1) Da dokument sa ključnim informacijama za investitore opisuje odsjek zajedničkog fonda i, ako je to slučaj, da su prospekt i periodični izvještaji pripremljeni za cijeli zajednički fond koji je imenovan na početku dokumenta sa ključnim informacijama za investitore,
- 2) Izjavu da li su imovina i obaveze svakog odsjeka odvojene po zakonu ili ne, i kako bi to moglo uticati na investitore,
- 3) Izjavu da li investitor ima pravo da zamijeni svoje investicione jedinice u jednom odsjeku za investicione jedinice u drugom odsjeku ili ne i, ako je to slučaj, gdje se mogu dobiti informacije o tome kako ostvariti to pravo.

Ako društvo za upravljanje zahtijeva od investitora naknadu za zamjenu njegovih ulaganja u skladu sa stavom 2 tačka 3, i ako se ova naknada razlikuje od standardne naknade za kupovinu ili prodaju investicionih jedinica, ta se naknada navodi posebno u dijelu "Troškovi" dokumenta sa ključnim informacijama za investitore.

lan 13

Ako zajednički fond ulaže veliki dio svoje imovine u drugi zajednički fond ili druge subjekte za zajednička ulaganja, kako je to navedeno u članu 25 stav 1 tačka 3 Zakona o investicionim fondovima, opis ciljeva i investicione politike tog zajedničkog fonda u dokumentu sa ključnim informacijama za investitore sadrži kratko objašnjenje o tome kako se kontinuirano biraju drugi subjekti za zajednička ulaganja.

Opis troškova uključuje sve troškove, koje snosi sam zajednički fond kao investitor u glavne subjekte za zajednička ulaganja. Naravno, u obratnu iznosu vlastitih tekućih troškova zajedničkog fonda, prikazuju se sve ulazne i izlazne naknade i tekući troškovi koje su naplatili glavni subjekti za zajednička ulaganja.

lan 14

Dokument sa ključnim informacijama za investitore fonda ulagača u opisu ciljeva i investicione politike sadrži podatke o učestvu u imovine fonda ulagača koja je uložena u centralni fond.

Poseban dio koji se odnosi na ciljeve i investicionu politiku dokumenta sa ključnim informacijama za investitore takođe sadrži i opis ciljeva i investicione politike centralnog fonda, koji je, prema potrebi, dopunjen jednim od sledećih elemenata:

- 1) Izjavom koja ukazuje da će dobit od ulaganja fonda ulagača biti vrlo slična dobiti od ulaganja centralnog fonda, ili
- 2) Objasnjavanjem koje ukazuje kako i zašto se dobiti od ulaganja fonda ulagača i centralnog fonda mogu razlikovati.

Kada se profil rizika i uspješnosti fonda ulagača u velikoj mjeri razlikuju od profila rizika i uspješnosti centralnog fonda, ova činjenica i razlozi objašnjavaju se u posebnom dijelu koji se odnosi na profil rizika i uspješnosti dokumenta sa ključnim informacijama za investitore.

Svaki rizik likvidnosti i odnos između modaliteta kupovine i otkupa za centralni fond i fond ulagača objašnjavaju se u posebnom dijelu koji se odnosi na profil rizika i uspješnosti dokumenta sa ključnim informacijama za investitore.

Poseban dio koji se odnosi na troškove dokumenta sa ključnim informacijama za investitore obuhvata troškove ulaganja u fond ulagača i sve troškove koje centralni fond može obratiti fondu ulagača.

Osim troškova iz prethodnog stava ovog člana, poseban dio koji se odnosi na troškove dokumenta sa ključnim informacijama za investitore objedinjuje troškove fonda ulagača centralnog fonda u iznosu tekućih troškova za fond ulagača.

Dokument sa ključnim informacijama za investitore za fond ulagača u posebnom dijelu koji se odnosi na ostale važne informacije dokumenta sa ključnim informacijama za investitore koje su specifične za fond ulagača.

Informacije iz prethodnog stava sadrže:

- 1) Izjavu da su prospekt centralnog fonda, dokument sa ključnim informacijama za investitore i periodični izvještaji i poslovne knjige dostupni na zahtjev investitorima fonda ulagača zajedno sa objašnjenjem kako se mogu dobiti i na kom jeziku/kojim jezicima;
- 2) Izjavu koja navodi da su dokumenti iz tačke 1 ovog stava dostupni samo u papirnoj formi ili na nekom drugom trajnom mediju;
- 3) Izjavu o tome da, u slučaju kad je centralni fond osnovan u drugoj državi u odnosu na državu u kojoj je

osnovan fond ulaga , to može uticati na poreski režim koji važi za fond ulaga .

Prikaz prinosa iz prethodnog perioda u dokumentu sa klju nim informacijama za investitore o fondu ulaga u, odnosi se samo na fond ulaga i ne odražava evidenciju o rezultatima centralnog fonda.

Odredbе prethodnog stava se ne primjenjuju:

- 1) Kad fond ulaga iskazuje prinose iz prethodnog perioda svog centralnog fonda kao mjerilo; ili
- 2) Kad je fond ulaga uveden kao fond ulaga na datum koji je kasniji od datuma centralnog fonda i kada su ispunjeni uslovi iz člana 9 stav 11 i kad su sumilirani rezultati prikazani za godine prije nego je fond ulaga postojao na osnovu prinosa centralnog fonda iz prethodnog perioda; ili
- 3) Kad postoji evidencija o prinosu fonda ulaga a iz prethodnog perioda prije datuma početka poslovanja kao fond ulaga , njegova evidencija je zadržana u stubi nom grafikonu za date godine, uz oznaku znatnu promjenu u skladu sa zahtjevima iz člana 9 stav 8.

član 15

Dokument sa klju nim informacijama za investitore o strukturiranom zajedni kom fondu ne sadrži poseban dio koji se odnosi na prinose iz prethodnog perioda.

U smislu ovog posebnog dijela koji se odnosi na prinose iz prethodnog perioda, podrazumijeva se da strukturirani zajedni ki fond zna i zajedni ki fond koji osigurava investitorima na odredene, unaprijed utvrđene datume, isplate na osnovu algoritma, koje su povezane sa rezultatom ili realizacijom promjene cijena ili drugim uslovima, povezanim sa finansijskom imovinom, indeksima ili referentnim portfeljima ili zajedni kim fondom sa sličnim karakteristikama.

Za strukturirane zajedni ke fondove poseban dio koji se odnosi na ciljeve i investicionu politiku dokumenta sa klju nim informacijama za investitore sadrži objašnjenje o tome kako funkcioniše formula ili kako je obračunata isplata.

Objašnjenje iz stava 2 propisano je ilustracijom koja prikazuje najmanje tri scenarija mogućeg poslovanja zajedni kog fonda, tj. Vršiti se odabir odgovarajućih scenarija kako bi se prikazale okolnosti u kojima bi formula mogla proizvesti nisku, srednju ili visoku dobit, uključujući i, gdje je to primjereno, negativan povrat za investitore.

Scenariji iz stava 3 ovog člana omogućeavaju investitoru da u potpunosti shvati sve efekte mehanizma obračuna koji su ugrađeni u formulu, i oni su prikazani na istinit, jasan i nedvosmislen način, koji prosječan mali investitor vjerovatno može shvatiti. Scenariji posebno ne smiju na vještakinčinu povećavati važnost završnog poslovanja zajedni kog fonda.

Scenariji iz stava 3 ovog člana zasnivaju se na razumnim i opreznim pretpostavkama o budućim tržišnim uslovima i kretanjima cijena.

Kad formula izlaže investitore mogućnostima znatnih gubitaka, kao što je kapitalno jemstvo, koje funkcioniše samo u određenim okolnostima, takve gubitke treba na primjeren način prikazati, čak i ako je vjerovatnost nastanka odgovarajućih tržišnih uslova mala.

Scenariji iz stava 3 ovog člana prati izjava o tome da su primjeri uključeni u svrhu objašnjenja formule i da oni ne predstavljaju predviđanja onog što bi se moglo dogoditi, pri čemu treba jasno navesti da prikazani scenariji možda neće imati istu vjerovatnost nastanka.

Dokument sa klju nim informacijama za investitore za strukturirane zajedni ke fondove ne smije u odštampanom obliku biti duži od tri stranice formata A 4.

član 16

Kad dokument sa klju nim informacijama za investitore treba dostaviti investitorima na trajnom mediju, koji ne uključuje papir, trebaju biti ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) Dostavljanje ključnih informacija za investitore korištenjem trajnog medija primjerenog u kontekstu u kojem se odvija ili će se odvijati poslovanje između društva za upravljanje i investitora; i
- 2) Ako lice kojem se moraju dostaviti ključne informacije za investitore ima mogućnost izbora između informacija na papiru ili na drugom trajnom mediju, izričito odabere taj drugi trajni medij.

Kad dokument sa klju nim informacijama za investitore treba dostaviti investitorima putem internet stranice i te informacije nisu direktno naslovljene investitoru, moraju biti ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) Dostavljanje takvih informacija na navedenom mediju je primjereno u kontekstu u kojem se odvija ili će se odvijati poslovanje između društva za upravljanje i investitora;
- 2) Investitor mora izričito pristati na dostavljanje informacija u tom obliku;
- 3) Investitor mora biti obaviješten elektronskim putem o adresi internet stranice i mjestu na internet stranici gdje može pristupiti informacijama;
- 4) Informacije se moraju ažurirati; i
- 5) Informacije moraju biti neprekidno dostupne preko navedene internet stranice tokom perioda u kome investitor

opravdano može imati potrebu da ih pregleda.

U smislu ovog člana, dostavljanje informacija putem elektronskih komunikacija smatra se primjerenim u kontekstu u kojem se odvija ili će se odvijati poslovanje između društva za upravljanje i investitora, ako postoji dokaz da investitor ima stalni pristup internetu, a dostava adrese elektronske pošte od strane investitora smatra se takvim dokazom.

član 17

Društvo za upravljanje je:

- 1) Odgovorno za obračun tekućih troškova zajedničkog fonda i transparentnost informacija koje su prikazane u dokumentu sa ključnim informacijama za investitore;
- 2) Dužno da uspostavi procedure koje su u saglasnosti sa metodologijom obračuna tekućih troškova zajedničkog fonda u skladu sa zakonom i podzakonskim aktima; i
- 3) Dužno da uveća evidenciju obračuna tekućih troškova zajedničkog fonda 5 godina nakon poslednje objavljenog i publikovanog dokumenta sa ključnim informacijama za investitore.

član 18

Sastavni dio ovih pravila čine Prilog I, Prilog II i Prilog III.

član 19

Ova pravila stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 01/1-2254/2-14

Podgorica, 28. novembar 2014. godine

Komisija za hartije od vrijednosti

Predsjednik Komisije,

dr Zoran Ilić, s.r.

PRILOG I

ZAHTJEVI ZA PRIKAZOM SINTETIČKOG INDIKATORA

1. Sintetički indikator rangira zajednički fond na skali od 1 do 7 na osnovu evidencije o njegovoj volatilnosti.
2. Skala se iskazuje kao slijed kategorija, označenih cijelim brojevima uzlaznim redom od 1 do 7, od lijeva na desno koji predstavljaju nivo rizika i uspješnost od najniže do najviše vrijednosti.
3. Skala mora jasno ukazivati da niži rizik potencijalno podrazumijeva nižu dobit i da viši rizik potencijalno podrazumijeva veće koristi.
4. Kategorija, u koju spada zajednički fond, mora biti jasno naznačena.
5. Za razlikovanje elemenata na skali ne smiju se koristiti boje.

PRILOG II

PRIKAZ TROŠKOVA

Troškovi se prikazuju u tablici koja je strukturirana na sljedeći način:

Jednokratni troškovi koji nastanu prije ili nakon vašeg ulaganja	
Ulazni troškovi	%
Izlazni troškovi	%
Ovo je najviši iznos vašeg novca koji možete podići (prije nego je uložen: €) (prije isplate prinosa vašeg ulaganja: €) ¹	
Troškovi iz zajedničkog fonda tokom godine	
Tekući troškovi	%
Troškovi pod određenim posebnim uslovima	
Provizije vezane za poslovanje	% godišnje dobiti koji fond ostvari iznad mjerila za te provizije, (unijeti naziv mjerila)

Za svaki od troškova treba naznačiti iznos u procentima.

U slučaju provizija vezanih za poslovanje, iznos za koji je terećen fond u poslednjoj finansijskoj godini treba označiti procentom.

---

¹ Popuniti iznosom prostor u zagradama koji se odnosi na opisane stavke

PRILOG III

PRIKAZ INFORMACIJA U PRINOSIMA IZ PRETHODNOG PERIODA

Stubični grafikon koji prikazuje prinose iz prethodnog perioda mora ispunjavati sljedeće kriterijume:

1. skala ose Y stubičnog grafikona mora biti linearna, a ne logaritamska;
2. skala mora biti prilagođena rasponu iskazanih stubaca i ne smije ih sažimati što bi dovelo do toga da se kolebanje u dobiti teže razlikuju;
3. osa X mora krenuti sa nivoa 0% rezultata;
4. u svakom stupcu dodaje se natpis koji označava ostvarenu dobit u procentima; i
5. brojka o prinosima iz prethodnih perioda zaokružuje se na jedno decimalno mjesto.